

נהגות יצאה

בסייעתא דשמיא | מצורע שבת הגדול תשפ"ד | גליון מס' 241

זאת תהיה תורת המצרע, (י"ד ב').

לכאורה תיבת תהיה מיותרת, דהנה בשאר מקומות שכתוב 'זאת תורת', כמו ביולדת דכתיב **זאת תורת הילדת**, ובמצורע אשר לא תשיג ידו, דכתיב **זאת תורת אשר בו נגע צרעת** וגו', ולא כתב 'זאת תהיה תורת', ואם כן צריך ביאור אמאי כתב כאן **זאת 'תהיה' תורת**.

ונראה דהיינו מה דדרשינן כאן בתורת כהנים תהיה בזמן הזה, ע"כ.

אכן דרשה זו גופא צריכה ביאור, דהרי אף אם נאמר

<<<

ובחפצים, אינו שייך לומר שהנגע עצמו שב, שרק בגוף האדם שייך לומר שהנגע עצמו שב.

אך לפי זה קשה מה שכתוב **ואם ישוב הנגע**, דמשמע שהנגע עצמו שב, ועל זה כתב הרמב"ן, וזה לשונו, אבל הענין הוא, כאשר כתבתי בסדר אשה כי תזריע, שהוא נגע ומכת אלקים², שתהיה רוח ה' רעה במקום ההוא, ע"כ.

והיינו שאין זה אותו הנגע עצמו באבנים החדשות, אלא מכיון שכל ענין בצרעת (ובפרט נגעי בתים), הם נגע ומכת אלקים, וממילא **ואם ישוב הנגע** היינו ששב שם הרוח הרעה מה' למקום ההוא, ודו"ק.

והן הן המשך דבריו של הרמב"ן, שהביא ראיה מלשון התורת כהנים, שמה שכתוב כאן אינו הנגע עצמו ששב, אלא שהמכה שהיא מאת ה' היא ששבה, וכמו אדם השב אל מקומו.

וכן הביא ראיה, מזה שנגע החוזר אינו צריך להיות באותו מקום של הנגע הראשון, וכן לא באותה מראה, וכדילפינן מדכתיב **ופרח בבית**, וכמו שכתב שם, וזה לשונו, וזהו טעם **בבית**, כי בכל הבית יהיה דינו כן, והטעם כי הרוח הרעה לא תסור מן הבית ההוא, אבל תמיד תהיה בבית ההוא, באחת המקומות, להבעית את בעליו, וכן אמרו בתורת כהנים, אין לי אלא מקומו, מנין לרבות את כל הבית, תלמוד לומר **בבית** אין לי אלא במראיו, שלא במראיו מנין, תלמוד לומר **ופרח**, ע"כ.

ומבואר שרש"י והרמב"ן פליגי, האם נגע החוזר נחשב שהנגע עצמו חזר, או שהמכה, פירוש הדבר שגורם לנגע, הוא מה שחזר, דלפי רש"י הנגע חזר, ולפי הרמב"ן המכה שגרמה לנגע הוא מה שחזר.

ב

הנה אחר שהודיע הכתוב **ואם ישוב הנגע ופרח** וגו', כתוב **ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית** וגו', וכבר נתחבטו בזה המפרשים במה הכתוב מדבר, דאין לומר שחוזר על נגע החוזר אחר שחלץ וקצע וטח, דאם כן אמאי צריך

(2) וז"ל הרמב"ן שם, **והבגד כי יהיה בו נגע צרעת**. זה אינו בטבע כלל ולא הוזה בעולם, וכן נגעי הבתים, אבל בהיות ישראל שלמים לה' יהיה רוח השם עליהם תמיד, להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם במראה טוב, וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון, יתהווה כיעור בבשרו או בבגדו או בביתו, להראות כי השם סר מעליו ולכך אמר הכתוב **ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם**, כי היא מכת השם בבית ההוא, והנה אינו נוהג אלא בארץ, שהיא נחלת ה', כמו שאמר **כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחוז**, ואין הדבר מפני היותו חובת קרקע, אבל מפני שלא יבא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת, אשר השם הנכבד שוכן בתוכה, ובתורת כהנים דרשו עוד, שאין הבית מטמא אלא אחר כבוש וחלוק, ושיהא כל אחד ואחד מכיר את שלו, והטעם כי אז נתישבה דעתם עליהם לדעת את ה', ותשרה שכינה בתוכם, וכן אני חושב בנגעי הבגדים, שלא ינהגו אלא בארץ, ולא הוצרך למעט מהן חוצה לארץ, כי לא יארעו שם לעולם, ומפני זה עוד אינם נוהגים אלא בבגדים לבנים, לא בצבועים, כי אולי הצבע הוציא הכיעור ההוא במקום ההוא כטבעו, ולא אצבע אלהים היא, ולפיכך הצבועים בידי שמים מטמאין וכו', ע"כ.

בענין נגעי בתים

ואם ישוב הנגע ופרח בבית וגו' ובא הכהן וראה וגו'.

א

ואם ישוב הנגע, פירש רש"י, וזה לשונו, יכול חזר בו ביום הוא טמא, תלמוד לומר **ושב הכהן** (לעיל (פסוק ל"ט)), כתוב **ושב הכהן ביום השביעי**, **ואם ישוב** (הכתוב כאן **ואם ישוב הנגע**), מה שיבה האמורה להלן, בסוף שבוע (כדכתיב להדיא **ושם הכהן ביום השביעי**), אף שיבה האמורה כאן (**ואם ישוב הנגע**) בסוף שבוע, ע"כ.

פירוש דפסוק זה הוא המשך פרשת נגעי בתים, דמבואר שמי שיש לו נגע צרעת בביתו, בא אל הכהן ואומר לו כנגע נראה לי בבית, ואז הכהן מסגיר את הבית לשבעה ימים, וכדכתיב **וצוה הכהן ופנו את הבית וכו' ואחר כן יבא הכהן לראות את הבית: וראה את הנגע וגו' ויצא הכהן מן הבית וכו' והסגיר את הבית שבעת ימים**, ואחר שבוע שב הכהן אל הבית וכדכתיב **ושב הכהן ביום השביעי וראה**.

והנה אחר של הסגר שבעת ימים, ישנם שלוש אפשרויות מה יכול להיות¹:

1. שהנגע פשה ונהיה יותר גדול.
2. שהנגע נשאר כמו שהיה ולא נשתנה כלל.
3. שהנגע הלך לו, או שכהה הנגע.

אכן מה שכתוב כאן בקרא איירי אחר הסגר ראשון, ששב הכהן ביום השביעי וראה שהנגע פשה, וכמו שכתוב **וראה והנה פשה הנגע** וגו'.

והדין באופן זה הוא, כמבואר בקרא, **וצוה הכהן וחלצו את האבנים וגו' ואת הבית יקצע וכו' ושפכו את העפר אשר הקצו אל מחוץ לעיר וגו' ולקחו אבנים אחרות וכו' ועפר אחר יקח ואחר כך וטח את הבית**, ואחר כך מסגיר לעוד שבעה ימים.

והשתא איירי שהכהן בא אחר הסגר שני לבדוק הנגע, ומצא שהנגע פשה (כאופן הראשון), וכדכתיב **ואם ישוב הנגע ופרח בבית אחר חלץ את האבנים וכו' ובא הכהן וראה**, ועל זה מפרש רש"י דהך שיבה של הנגע אינה מיד בהסגר השני, אלא דילפינן **מושב הכהן**, שרק אחר שבעה ימים צריך הכהן לשוב ולבדוק הנגע, האם חזר או לא.

והנה מבואר מדבריו שהנגע החוזר אחר הטוח היינו שהנגע עצמו שב, דזה הפירוש **ואם ישוב הנגע**.

אכן עיין ברמב"ן על פסוק זה דכתיב **ואם ישוב הנגע ופרח בבית**, שכתב וזה לשונו, הנה הנגע הזה, שבא באבנים האחרות ובעפר האחר, אינו הנגע הראשון, ואינו דומה לפריחה האמורה באדם ולפשיון, שהוא שב למקומו הראשון בטבעו, כי פעמים רבים תסתתר הליחה תחת העור, ותשוב אל פנימית הגוף, ואחרי כן תשוב ותמשך אל העור ואל חיצוניו, ע"כ.

פירוש שהא דכתיב **ואם ישוב הנגע**, אין זה שהנגע עצמו שב, דבבית

(1) והנה בזה גם יש עוד פרטים, וס"ה יש 'אפשרויות, וכדתנן בנגעים (פי"ג), עשרה בתים וכו', (ועי' בר"ש שם).

לומר **והנה פשה הנגע**, דאחר שחלץ האבנים אין צריך שום פשיון בכדי לטמא, דאף אם חוזר בלי פשיון, אכתי הוה צרעת ממארת.

ומשום הכי פירש רש"י (על פי חז"ל), דפסוק זה איירי בענין אחר, ונכתב שלא במקומו³, וסדר הפסוקים, צריך להיות שאחר שכתוב **ואם ישוב הנגע ופרח וגו' (פסוק מ"ג)**, כתוב (פסוק מ"ה), **ונתץ את הבית את אבניו וגו' (עד פסוק מ"ז)**, ואחר כך צריך להיות פסוק של **ובא הכהן וראה הכהן והנה פשה הנגע בבית וגו' (פסוק מ"ד)**, פירוש שזה ענין אחר, דאיירי בנגע שעמד בעיניו בשבוע ראשון והסגירו שבוע שני, ואז, בסוף שבוע שני, פשה הנגע, ודינו כמו פשה הנגע אחר שבוע ראשון, שחולץ וקוצה וטח, ומסגיר שבעה ימים שנית, ואם פשה אחר שבוע זה, הוה צרעת ממארת, וצריך נתיצה, כך הוא גם כשעמד בעיניו בשבוע ראשון ונתן לו שבוע שני, ואז פשה אחר שבוע שני, שצריך חליצה וקיצוע וטיחה, ומסגיר שבעה ימים שלישי, ואם חזר אחר שבוע זה, הוה צרעת ממארת, והבית מוחלט וצריך נתיצה.

ומה שכתוב אחר כך (פסוק מ"ח), **ואם בא יבא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית וגו'**, גם זה מדבר בנגע שעמד בעיניו בשבוע ראשון ובשני פשה, ואז חולץ וקץ וטח, והסגירו שבוע שלישי, ואז, אם לא פשה, פירוש שלא חזר הנגע, צריך שתי צפרים, וכל סדר הטהרה, ע"כ.

ומבואר בדברי רש"י שהתורה כתבה שני אופנים (מתוך השלושה), שיכול להיות אחר הסגר ראשון, אחד כתוב במקומו הראוי בפרשה, ואחד שלא במקומו, כשפשה הנגע אחר שבוע ראשון, כתוב להדיא כסדר, שצריך לחלוץ ולקצות ולטוח ולהסגיר, ואם חזר, הבית צריך נתיצה, ובאופן שעמד בעיניו אחר שבוע ראשון, דינו גם כתוב בתורה, רק שלא על פי הסדר.

(3) ועי' בליקוטי נ"י תשפ"ג, מש"כ טעם לדבר זה, עיי"ש.

אכן עיין ברמב"ן דמשמע מפירושו, שאין הכתוב מדבר כלל על אופן שהנגע עמד בעיניו אחר שבוע ראשון, ואף שחז"ל דרשו דין זה, והרמב"ן גם כתב לבאר הפסוקים לפי המדרש, מכל מקום מיאן לפרש כפירוש רש"י, שנכתב שלא במקומו, ואף לפי מדרשו יש סדר מסוים לפסוקים, שמה שכתוב **ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע**, היינו היכא שעמד בעיניו בסוף שבוע ראשון ונתנו לו שבוע שני ופשה, אז דינו כמו פשה אחר שבוע ראשון, שחולץ וקוצה וטח, ונותן לו עוד שבוע, ואם חזר ופרח (כמו שכתוב בפסוק מ"ג), דינו גם כן שצרעת ממארת היא, ודינו שווה לנגע החוזר, והבית צריך נתיצה.

וכן מה שכתוב **ואם בא יבא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית** (פסוק מ"ח), גם כן יש לפרש כפי מדרשו, שעמד בעיניו, ולא פשה בשבוע ראשון, ואחר שטח את הבית כדינו, לא חזר, שצריך להביא צפרים וכו'.

אכן כל זה כתב ליישב מדרשו, שהכל כתוב כסדר, אך בעצם הרמב"ן מפרש שנגע שעמד בעיניו לא הוזכר כלל להדיא בפסוק, דמה שכתוב **ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית**, פירש ששב ופרח הנגע אחרי הטוח, וזה הפסוק, (פסוק מ"ד), הוא פירוש למה שכתוב לפני זה (פסוק מ"ג), רק **פשה פירשו פרח**, דאפשר לנגע להיות פושה בשני אופנים, או כשיש נגע בעין, והנגע עצמו פשה והתפשט, או באופן שחלץ וקץ וטח, כשהנגע חוזר וצומח, גם כן נקרא פשיון, שהצמיחה עצמה היא פשיון, עיין שם.

ועל כל פנים לפי הרמב"ן, רק האופן שפשה אחר שבוע ראשון, כתוב בתורה להדיא, אבל לא האופן שעמד בעיניו, ודלא כרש"י, שסבירא ליה דשני אופנים אלו כתובים בפרשה.

ג

והנה כבר נתבאר שיש עוד אופן שלישי שיכול להתהוות אחר הסגר, והיינו

פרפראות/המשך

שעמד תהי"ה שנים³.

ולג אחד שמן, (י"ד י').

הנה בטהרת המצורע כתוב שיקח לוג אחד שמן, אכן לקמן בטהרת מצורע עני, כתוב **ולג שמן**, ולא הזכיר שם שזה יהיה לוג אחד. ונראה דבמצורע, בנוסף לכבש לאשם, מביא גם כבשה לחטאת וכבש לעולה, ושלושה עשרונים למנחה, והיינו עשרון כנגד כל כבש וכבש, וכמו שפירש רש"י, וזה לשונו, **ושלשה עשרונים**, לנסכי שלשה כבשים הללו, שחטאתו ואשמו של מצורע, טעונון נסכים, ע"כ.

והנה אף על גב שהמנחה שלו שונה, שהיא צריכה שלושה עשרונים, מכל מקום הלוג שמן אינו אלא אחד, וזה מה שכתוב **ולג אחד** דייקא של **שמן**, אך בקרבן מצורע עני, ששם אינו מביא אלא עשרון אחד כלול בשמן, (וכנגד כבש אחד שמביא), אם כן אין הוה אמינא שנאמר שיצטרך יותר מלוג שמן אחד, ומשום הכי כתיב **ולג שמן** סתם, ולא פירט אחד.

והעלה הכהן את העלה ואת המנחה המזבחה וגו', (י"ד כ').

הך קרא בקרבן מצורע עשיר כתיב, ואיירי בהקרבת המנחה של מצורע, וקאמר שמעלה העולה והמנחה, והנה לקמן בקרבנו של מצורע עני, גם כן כתוב שמעלה העולה עם המנחה, אך שם כתוב **ואת האחד עלה על המנחה** וגו', ולא כמו שכתוב כאן **את המנחה**, וצריך ביאור מאי שנא, אמאי בקרבן מצורע עשיר כתוב **ואת המנחה**, ובקרבן מצורע עני כתוב **על המנחה**.

ששייך דיני צרעת בזמן הזה⁴, אך מכל מקום תורת המצורע שמבואר כאן בפרשה, שזה סדר טהרתו והבאת קרבנותיו, וודאי אינה נוהגת אלא בזמן שבית המקדש קיים, אם כן מה קאמר 'בזמן הזה'.

ונראה לבאר דהנה עיין בתורת כהנים, וזה לשונו, **תורת המצורע** לבית עולמים, **זאת** אינה נוהגת בבמה, **תהיה** בזמן הזה, ע"כ.

ולכאורה צריך ביאור סדר הדרשה כאן, דבקרא כתיב **זאת תהיה תורת המצורע**, וכאן דרשו הפוך, **תורת המצורע, זאת, תהיה**.

אכן נראה פירושו, דעיקר הדרשה היא שמה שכתוב **תורת המצורע**, ללמדנו שנוהג בבית עולמים, והתנא מפרש מנא ליה **שתורת המצורע** בא לרבות בית עולמים, והיכן משמע כאן דין זה, ועל זה קמפרש, מכיון ש**זאת** משמע מיעוט, ו**תהיה** משמע ריבוי, ויש מיעוט וריבוי, מפרש שהמיעוט בא למעט שאין פרשה זו, של הבאת קרבנות המצורע, נוהגת בבמה, אך אם כן נימא שלא יהא נוהג רק בבית ראשון, ששם היו כל הקדושות, אך בבית שני, שחסרו בו חמשה דברים⁵, נימא שאינו נוהג, משום הכי קא משמע לן **תהיה** לרבות בזמן הזה, פירוש בזמן של התנא, שהיה בבית שני, והיינו שקרבנות מצורע נוהגות בבית שני, וזה הפירוש **תורת המצורע** לרבות בית עולמים, שנוהג גם בבית שני, והגילוי מדכתיב **תהיה**, (והיינו דאי לאו דכתיב **זאת** הוה אמינא לרבות גם בבמה, ופשוט).

ולפי זה עולה ש**תהיה** בא לרבות שקרבנות מצורע נוהגות בבית שני.

ונראה שזה גם כן מרומז בתיבה זו עצמה, **דתהיה** בגימטריא ת"ך, שזה מספר השנים שעמד הבית השני, וזה מה שכתוב כאן **תהיה** לרבות שנוהג בבית שני,

(1) ועי' מה שדנו בזה המפרשים.

(2) עי' יומא (כ"א):.

(3) וכמו שמצינו שגימ' ת"ך מרמז על בית שני, עי' בעה"ט פר' תרומה, ושכנ"ת, ועי' בפר' אחרי בזא"ת, ודו"ק.

שתהיה רוח ה' רעה במקום ההוא, ע"כ.

ומבואר שמציאות הנגע הוא סימן למכת אלקים, והנה דבר זה אינו אלא כרואים להדיא שזה מכת אלקים.

והנה לפי רש"י שעיקר הפרשה בא להודיע שיהיו להם מטמוניות, וזה באופן שינתצו את הבית, אם כן יש לומר דמשום הכי מפרש הפסוקים דכתיב כאן להדיא האופנים שנותצים את הבית, וזה, או על ידי שפשה הנגע מיד, או אף אם עמד בעיניו, אך פשה אחר כך, אבל באופן שהלך או כהה, דאז אין כאן בשורה של נתיצת הבית, שאינם מוצאים המטמוניות, אופן זה לא הזכיר להדיא בקרא⁴.

אכן לפי הרמב"ן, דעיקר הפרשה בא להודיע שיש כאן מכת אלקים, ורוח רעה מאת ה' בא להעניש היכא שיש עבירה, אם כן העיקר הוא לראות הנהגה זו של הקב"ה, וזה על ידי שהנגע פושה, ומשום הכי לא הזכיר בקרא להדיא אלא אופן שפשה, שרואים יד ה' ומכת אלקים, ודו"ק.

ה

והשתא יתבאר אמאי פירש רש"י **ואם ישוב הנגע**, שהנגע עצמו חוזר, דעיקר בשורת הפרשה היא שעל ידי הנגעים ימצא את המטמוניות, והכל מסובב על ידי הנגע עצמו.

אכן לפי הרמב"ן, שעיקר הפרשה היא שרואים יד ה', אם כן מה שחוזר אינו הנגע עצמו, אלא ההנהגה של הקב"ה שמביא את הנגע, ודו"ק.

(6) עי' מש"כ בליקוטי נ"י, תשפ"ג.

שהנגע עצמו הלך לו או נתמעט, בין בשיעורו ובין במראהו, ואופן זה לכולי עלמא, גם לרש"י, לא הזכיר בפרשה כלל⁴, והנה גם באופן זה יש בו דינים, וכגון שצריך לקלוף מקום הנגע, וכמבואר בתורת כהנים, (ועיין פרק י"ג דנגעים⁵).

ומכל מקום אופן זה לא הזכיר אפילו ברמזיה, וצריך ביאור אמאי לא.

ד

ונראה, דהנה בפרשה זו של נגעי בתים, כתיב **ונתתי נגע צרעת**, ולא כתוב בו לשון 'כי תהיה נגע צרעת', אלא **ונתתי**, ומשמע שזה הבטחה שיביא נגע צרעת, וצריך ביאור מהי ההבטחה הזו.

ועיין רש"י שפירש, וזה לשונו, **ונתתי** וכו', בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם, כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית, ומוצאן, ע"כ.

הרי יש במציאות הנגע בשורה שימצאו המטמוניות על ידי הנגעים, אבל אין זה אלא כשינתץ הבית.

אכן עיין ברמב"ן שנתן טעם אחר, וכתב, וזה לשונו, **ונתתי נגע צרעת**, לרמוז כי יד ה' תעשה זאת, לא טבע כלל, כמו שפירשתי, ע"כ, וכן לקמן **ואם ישוב הנגע ופרח בבית** וכו' אבל הענין הוא כאשר כתבתי וכו' שהוא נגע ומכת אלקים,

(4) אכן עי' מש"כ בפ"ה הגר"א כת"י (נגעים פי"ג מ"א), שנרמז במש"כ (בפסוק מ"ח), **וטרה הכהן את הבית** וכו', ואח"כ כת' (מ"ט) **ולקח** וכו' **שתי צפרים** וגו', אלא הא דכת' **וטרה** איירי כשהלך או כהה בסוף שבוע א', והא דטעון צפרים איירי כשהלך או כהה בסוף שבוע ב', עיי"ש.

(5) ועי' בר"ש (סוף פ"ב), שכת' דילפינן מדכת' **ונרפא הנגע** מכלל דצריך ריפוי, שזה הקילוף, עיי"ש.

פרפראות/המשך

מנא לן שזקוקה לכל השלוש בהמות, אפשר שזקוקה רק לקרבן עולה, וכדכתיב **את העלה ואת המנחה**, רק שיש גזירת הכתוב דמנחה זו זקוקה לשלושה עשרונים, ומנא לן שכאן החטאת והאשם הן הטעונים נסכים.

ונראה דהנה בתחילת הפרשה, כשמצוה המצורע להביא קרבנותיו, לא הזכיר כלל למה מביא קרבנות אלו, רק כתוב סתמא **וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה תמימה ושלושה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן**⁶, ולא הזכיר כלל שהם לאשם ולחטאת ולעולה.

והנה מכיון שהוכחה בגמרא היא מהא דכתיב **את העלה ואת המנחה**, שהקרבת הוא הזוקק את המנחה, אם כן מוכח שמה שכתוב כאן **ושלושה עשרנים סלת מנחה** וגו', היינו שאין זו מנחה בפני עצמה, אלא מנחה של הקרבן, והנה מדלא פירט איזה קרבנות הם, בהכרח צריך לומר שזו מנחה הבאה לכולם, דכולם שווים, וממילא שפיר מוכח מהכא, שכאן במצורע, גם חטאתו ואשמו טעונים מנחה, ודייקא מהא דלא פירט חלוקת הבהמות לאיזה קרבן הן באות, ודו"ק.

ומבואר שהמנחה שהמצורע מביא זה מחמת הכבשים, שהכבשים שהוא מביא זוקקין אותו להביא מנחה זו.

והנה מצורע עני אינו מביא אלא כבש אחד, וכמו שכתוב שם, **ואם דל הוא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד** וגו', והחטאת והעולה הם או שתי תורים או שני בני יונה, וכדכתיב **ושתי תרים או שני בני יונה אשר תשיג ידו והיה אחד חטאת והאחד עלה**.

ולפי זה צריך לומר שהקרבת שזוקקו למנחה הוא הקרבן אשם, דרק קרבן זה בא כבש, ואין העולה, שהוא מן העוף, זוקקו כלל.

והשתא מבואר שפיר מה ששינה הכתוב לשונו בקרבן מצורע עני, וכתב **עלה**

(5) ועי' ברמב"ן.

והנה עיין רש"י, **ואת המנחה**, מנחת נסכים של בהמה, ע"כ, ועיין שפתי חכמים שביאר, שאין מנחה זו מנחה הבאה בפני עצמה, אלא היא מנחה הבאה עם הבהמה, שהיא מנחת נסכים, ע"כ.

ובעצם זה גמרא מפורשת, דעיין מנחות (צ"א), שמוכיח דהך מנחה הוה מנחה הבאה עם הזבח, ולא מנחה הבאה בפני עצמה, וכמו שפירש שם ברש"י (כת"י), **את העלה ואת המנחה**, משמע מנחה הבאה גלל עולה, ע"כ.

והנה מנחה זו היא מה שכתוב בתחילת הפרשה, שמצורע מביא ביחד עם שאר קרבנותיו, וכדכתיב **ושלושה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן**, והנה מנחה זו היא של שלושה עשרונים, ועיין רש"י שבה לנסכי שלושה כבשים הללו, שחטאתו ואשמו של מצורע גם טעונים נסכים, ע"כ.

פירוש, דאף על גב דבדרך כלל חטאת ואשם אינם טעונים נסכים, מכל מקום יש כאן ריבוי שהם טעונים⁴.

והנה זה גמרא ערוכה במנחות שם, דתנן (צ): כל קרבנות הציבור והיחיד טעונים נסכים, חוץ וכו' והחטאת והאשם (שאינן טעונים), אלא שחטאתו של מצורע ואשמו טעונים נסכים, ובגמרא שם, מנא הני מילי (שטעונים נסכים), דתנו רבנן **ושלושה עשרנים סלת מנחה**, במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר, אתה אומר במנחה הבאה עם הזבח, או אינו אלא במנחה הבאה בפני עצמה, (פירוש ואין זה מנחה של הקרבן, דנימא שיש כאן חטאת ואשם שטעונים נסכים, ונימא שזו מנחה בפני עצמה), כשהוא אומר (להלן בפרשה זו), **והעלה הכהן את העולה ואת המנחה**, הוי אומר במנחה הבאה עם הזבח הכתוב מדבר וכו', (פירש רש"י, שזקוקה לזבח שקריבה עמו), ע"כ.

והנה יש להקשות, דאין הכי נמי שמבואר כאן, שמנחה זו זוקקה לזבח, אבל

(4) ועי' שפ"ח.

על המנחה, ולא כתב 'עולה ואת המנחה', ד'את המנחה', פירושו עם המנחה (כמו איתו עימו), ואין זה אלא בקרבן עשיר שמביא קרבן בהמה, והמנחה באה עם העולה, אבל **על המנחה**, פירושו מלבד המנחה⁶, וזה שייך בקרבן עני, ששם אין המנחה באה עם העולה ביחד, דהעולה היא עולת העוף, שאין לו מנחה, רק המנחה באה מלבד העולה, ומדוייק מה שכתוב **עלה על המנחה**, ודו"ק.

ואם דל הוא וגו' ושתי תרים או שני בני יונה וכו' והיה אחד חטאת והאחד עלה, (י"ד כ"א - כ"ב).

הנה בקרבן מצורע עני, כבר בלקיחת הקרבנות כתוב בקרא שהעופות הם לחטאת ולעולה, מה שלא מצינו כן בקרבן מצורע עשיר, דשם לא פירט הקרבנות, וכמו שכתוב **וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה וגו'**, ולא הזכיר שהם לאשים ולחטאת ולעולה, ורק בעשייה כתוב **ולקח הכהן את הכבש האחד והקריב אתו לאשם וכו' ועשה הכהן את החטאת וכו' ואחר ישחט את העלה**, וצריך ביאור מאי שני⁷.

ונראה על פי מה שאמרו חז"ל, לגבי קרבנות עופות, שאין הקרבן מתפרש אלא או בלקיחה או בעשייה (עיין יומא מ"א.), ולפי זה שפיר יש לומר אמאי פירט כאן הכתוב **אחד חטאת והאחד עלה**, דדייקא בקרבן העוף מתפרש הקרבן בשעת לקיחה, ולפיכך כבר בתחילה לקחיתן פירט הכתוב שהם לחטאת ולעולה.

זאת התורה לכל נגע הצרעת וגו' (י"ד נ"ד).

כאן מסתיים פרשת הנגעים, והכתוב מסכם את כל המיני נגעים, וכמו שכתוב **לכל נגע הצרעת ולנתק: ולצרעת הבגד ולבית: ולשאת ולספחת ולבהרת.**

אכן לפי סדר הפסוקים, בתחילה הזכיר כל הנגעים, דהיינו **לכל נגע הצרעת**, שזה כל נגעי הבשר, הכולל את הארבע מראות נגעים, ואת השחין והמכוה, ונגעי קרחת וגבחת, **ולנתק**, היינו נגע במקום שער, **ולצרעת הבגד ולבית**, אלו הם נגעי בתים ונגעי בגדים, ואחר כך קא מפרט **ולשאת ולספחת ולבהרת**, ולכאורה צריך ביאור אמאי חוזר ומפרט כאן דייקא נגעים אלו⁸.

איברא עיין סוטה (ה.), שמפסוק זה ילפינן שכל מי שיש לו גסות הרוח לסוף נפחת וכדכתיב **לשאת ולספחת**, עיין שם.

ובפשות יש לומר שדרשו כן משום דפסוק זה מיותר הוא⁹.

אכן לפי זה צריך ביאור הא דכתיב **ולבהרת**, דאם נימא דהא דכתיב **ולשאת**

והיינו דדורש מה דסמך להך פרשה **להורת**, דזאת התורה להורות, שצריך לדעת כל הפרטים, בכדי שיוכל להורות בהם.

אכן אכתי היה אפשר לומר, דאין הכי נמי שצריך להיות בקי להורות בהם, אבל מי אמר שצריך להיות בקי בכלם, אפשר שיספיק שיהא בקי ביותר מאחד. ונראה דהילפותא הוא ממה שכתוב **ולבהרת להורת**, דהך קרא מיותר לדרשה, והיינו שיהיה בהיר בכל הנגעים בכדי להורות, ודייקא מהא דכתיב **ולבהרת**, אתי לרבות שצריך שכל דיני הנגעים יהיו בהירים לו, ודו"ק.

זאת התורה לכל נגע הצרעת וגו' ולשאת ולספחת ולבהרת, (י"ד נ"ד - נ"ו).

עיין במסורה, דהא דכתיב **ולשאת** שסין רפה היא, (פירוש דאינה דגושה, שנקרא בשווא נע).

ולכאורה הא דמציין שכאן היא רפה, היינו להורות שיש כאן דבר למידרש מיניה, וכמו בכל השינויים שבמסורה, דלדרשה אתו.

ונראה, דעיין סוטה (ה.), אמר רב אשי כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף נפחת, שנאמר (ה): **ולשאת ולספחת** (פירוש רש"י, על ידי שמנשא עצמו בא לידי ספחת, שאינו עיקר באנשים, אלא נספח וטפל), ואין **שאת** אלא לשון גבוה, שנאמר **ועל כל ההרים הרמים ועל כל הגבעות הנשאות**, ואין **ספחת** אלא טפילה, שנאמר **ספחני נא אל אחת הכהונות לאכל פת לחם**, ע"כ.

הרי **ששאת** הכתוב כאן מרמז גם על לשון נשיאות.

ונראה שדבר זה נרמז בהך שין רפויה, שזה בא לרמז **ששאת** באה על שנושא את עצמו בגסות הרוח, ומשום הכי **ולספחת**, שנעשה טפל, ודו"ק.

ודאה בנים לבניך

ברכת מזל טוב לידידנו היגע ועמל בתורה, מרביץ תורה לעדדים, חוט של

חסד משוך על פניו,

הרב שמואל בנימין בלוי שליט"א

ראש ישיבת רבבות אפרים

ולאביו רבינו שליט"א

לדגל הולדת הבן/הנכד

יתן ה' ויזכו להכניסו בבריתו של אאע"ה בעתו ובזמנו וגדלו לתורה לחופה

ולמעשים טובים לתפארת המשפחה.

ברכת מזל טוב

לידידנו הרב משה שפר ומשפחתו שיחיו

לדגל השמחה במעונם בלידת בתם בשטו"מ

יה"ר שיזכו לרווחת רוב נחת ושמחה

וגדולה לתורה ולחופה ולמעשים טובים אמן

מזל טוב.

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו

ברכת מזל טוב לידידנו היקר המאיר פנים לכל אדם היושב במרחקים

ומצורתו פרוסה לכל עבר עוסק בתורה

הרב שייע בלוי ומשפחתו שיחיו

לדגל השמחה השרויה במעונם בגזיות מחלפות הראש לבנם יקירם

כמד ישראל שמעון גי"ז

בשמחת החלאקה במידון

יה"ר שיזכו לרווחת רוב נחת ושמחה ממנו ומכל יוצאים חלציהם אמן

מזל טוב.

6) וכמו שפרש"י בפר' ויקרא שעל פי מלבד, עיי"ש על המנחה (ב' ב'), ועל הכבד על הכליות (ג' ד' י').

7) ועיי' מש"כ לעיל לבאר אמאי לא הזכיר שם חילוק הקרבנות בלקיחתן, אך אכתי צ"ב אמאי כאן כן הזכיר החלוקה לקרבנות.

8) ועיי' ברמב"ן.

9) שו"ר שכ"כ במהרש"א שם, עיי"ש.